

Reactieformulier

**Consultatie NBA-handreiking 1154 – De meldplicht van de accountant
bij wettelijke controles van niet-oob's**

Consultatieperiode loopt tot en met 18 april 2025

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Instructies voor respondenten

We verzoeken u de consultatiereactie uiterlijk aan te leveren op **18 april 2025**.

Dit reactieformulier is bedoeld voor het geven van uw consultatiereactie op de concept NBA-handreiking 1154. Het gebruik van dit document zal de verzameling en analyse van consultatiereacties door de NBA vergemakkelijken.

U kunt reageren op alle vragen of alleen geselecteerde vragen. Om uw consultatiereactie zo goed mogelijk te kunnen behandelen, verzoeken we het volgende:

- Geef uw algemene reactie door middel van de 'drop-down' keuzemenu's.
- Geef de reden voor uw antwoorden bij de gedetailleerde reactie. Als u het niet eens bent met de voorstellen in de handreiking, geef dan uw specifieke redenen en specifieke suggesties aan voor het wijzigen van de handreiking.
- Benoem zo specifiek mogelijk waar uw consultatiereactie betrekking op heeft, bijvoorbeeld door te verwijzen naar specifieke paragrafen, voorbeelden of alinea's in de handreiking.
- Vermijd het invoegen van tabellen of tekstvakken in het formulier bij het geven van uw antwoorden op de consultatievragen, omdat dit de verzameling van de reacties zal bemoeilijken.
- Dien uw opmerkingen in met behulp van dit formulier, zonder een begeleidende brief of een samenvatting van uw belangrijkste punten. Benoem in plaats daarvan eventuele belangrijke punten zoveel mogelijk in uw antwoorden op de vragen.

Uw reactieformulier kunt u zenden naar: consultaties@nba.nl. De NBA vindt het belangrijk om transparant te zijn over de reacties die zij krijgt met betrekking tot voorgestelde regelgeving en toelichtingen daarop. Daarom vragen wij om bij indiening van uw reactie aan te geven of wij uw reactie wel of niet mogen publiceren op de website van de NBA.

Onderdeel A: uw gegevens

Naam van uw organisatie (of uw naam als u een reactie indient in persoonlijke hoedanigheid)	M.B. Hengeveld RA, mr. J. Doppen-Bosma
Naam/namen van verantwoordelijke(n) voor deze indiening (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	
Naam van contactpersoon voor deze reactie (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	
E-mailadres van contactpersoon	

Onderdeel B: antwoorden op de consultatievragen

Voor elke vraag, begint u met uw algemene antwoord op de vraag middels de keuzelijst. Geef uw gedetailleerde opmerkingen, indien van toepassing, daaronder bij de behorende sectie.

1. *Wat vindt u in het algemeen van de opzet en duidelijkheid van deze handreiking?*

Algemene reactie: Voldoende

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Het is een duidelijke handreiking, echter dekt de titel met daarin 'De meldplicht' naar onze mening niet goed de beperkte scope van de handreiking. Het gaat niet over alle meldplichten van accountants bij wettelijke controles van niet-oob's, waaronder ook de meldingen u.h.v. de Wwft en de NV NOCLAR.

Andere meldplichten worden niet verder worden behandeld in deze handreiking (conform laatste zin van paragraaf 1.1 op pagina 8). Echter in de verdere tekst en voorbeelden worden meldplichten u.h.v. de Wwft en NV NOCLAR wél behandeld (zoals in voorbeelden 7 en 8 pag. 24 -27), maar niet overal.

Ons advies zou zijn om de titel aan te passen naar: "De meldplicht van de accountant op grond van een redelijk vermoeden van materiële fraude bij wettelijke controles van niet-oob's" en dan duidelijk aan te geven op welke meldplichten de handreiking géén betrekking heeft en hier dan vervolgens ook niet meer op ingaan in deze handreiking anders dan een verwijzing naar andere NBA publicaties.

2. *In hoeverre is de uitleg over het proces van onderzoek, herstel en meldplicht (hoofdstukken 2 en 3) voor u duidelijk en toepasbaar?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

3. *Is de uitleg over de evaluatie van herstelmaatregelen en de daarbij te hanteren overwegingen (hoofdstuk 3.6) voldoende duidelijk en praktisch toepasbaar?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

De paragraaf 3.6 op pagina 21-22 is vrij kort en niet voorzien van een voorbeeld. Niet onze mening is het vereiste in Bta 37 voor de accountant om het herstelplan te evalueren een onderwerp waarop de handreiking kan worden aangevuld om meer toegevoegde waarde te bieden aan de praktijk.

Er zijn diverse situaties waarin deze evaluatie complex wordt. Bijvoorbeeld als de uitkomst van het nader onderzoek dat de klant uitvoert of laat uitvoeren erg lang op zich laat wachten, zodat de termijn van vier weken niet wordt gehaald. Of de implementatie van de herstelmaatregelen vergt veel tijd, zodat de beoordeling van de effectiviteit ervan veel tijd vraagt. Ook zijn er in de praktijk vragen over hoe diepgaand deze evaluatie zou moeten zijn en wat hierover gedocumenteerd dient te worden. Wordt van deze evaluatie van de accountant een beperkte of redelijke mate van zekerheid verwacht?

En wat te doen als herstel (nog) niet mogelijk is maar door de gecontroleerde organisatie wel preventieve maatregelen worden genomen om herhaling te voorkomen? Is de op pagina 22 genoemde 'cultuurprogramma' dat moet worden uitgewerkt een vorm van herstel en hoe dient de accountant dit te evalueren? Ons advies is paragraaf 3.6 aan te vullen met meer guidance en voorbeelden wat de accountant te doen staat in dergelijke situaties, ook als geen herstel mogelijk is.

4. *Worden de verantwoordelijkheden van de accountant bij het beoordelen van het herstelplan (hoofdstuk 3.2) duidelijk genoeg uitgelegd?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

5. *Is de rolverdeling tussen de accountant, de klant en eventuele externe onderzoeker(s) voldoende duidelijk beschreven?*

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wij zien verschillende termen in de handreiking terugkomen die niet duidelijk zijn gedefinieerd waardoor de rolverdeling niet duidelijk is. In paragraaf 2.3 wordt gesproken over 'forensische onderzoekers' en verderop 'advocaat-onderzoeker' en later 'onderzoeker' etc. Het is onduidelijk hoe deze zich verhouden tot 'fraude deskundigen' die mogelijk vanuit de accountantsorganisatie zijn ingezet om specifieke kennis en ervaring toe te voegen aan het controleteam.

Ook zijn er externe 'onderzoekers' zoals advocaten, bedrijfs-recherche bureaus die door het bestuur van de gecontroleerde organisatie kunnen worden ingeschakeld of er zijn onderzoeker vanuit externe toezichthouders of de overheid bij een onderzoek betrokken zijn zoals het OM en de FIOD.

Wij adviseren deze partijen duidelijk te onderscheiden en te duiden hoe deze zich verhouden tot de Standaarden zoals NV COS 500.8 en NV COS 620 en wat van de accountant terzake verwacht wordt.

Verder menen wij dat de NBA aanbeveling op pagina 12 om fraudeonderzoek uit te besteden te eenvoudig is geformuleerd en geen rekening houdt met grotere accountantsorganisatie welke een afgescheiden, gespecialiseerd team van deskundige onderzoekers in huis heeft. De term 'kantoor-genoot' vinden wij dan ook onduidelijk in dit verband.

6. *Is de toelichting op de meldplicht bij de Nationale Politie en de uitzonderingen hierop (hoofdstuk 4) duidelijk beschreven?*

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

7. Zijn de praktijkvoorbeelden in de handreiking duidelijk?

Algemene reactie: Duidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Over het algemeen zijn het duidelijke voorbeelden en wij denken dat deze ook behulpzaam zijn voor de praktijk. In een aantal voorbeelden wordt ingegaan op een melding van een ongebruikelijke transactie, terwijl dit buiten de 'scope' is van de handreiking. Zie hiervoor ons advies onder vraag 1.

Daarnaast is bij voorbeeld 8 de titel "*Contante betalingen in Oekraïne: Wta/Bta-melding ten onrechte uitgebleven*", maar komt in de uitwerking van het uitblijven van een Wta/Bta melding niet terug.

Bij voorbeeld 3 is de titel "Verduistering adequaat opgevolgd" vragen wij ons af of de titel hier wel juist is, omdat uit het voorbeeld blijkt dat de verduistering juist niet adequaat wordt opgevolgd. Daarnaast is ons advies om in dit voorbeeld termijnen te noemen waarna de accountant tot de melding overgaat.

Bij voorbeeld 6 gaat het over het herstel van een onjuiste Btw-aangifte. In dit voorbeeld kan verwerkt worden dat per 1 januari 2025 het verplicht is om een btw-suppletie uiterlijk binnen acht weken in te dienen nadat de ondernemer een onjuistheid heeft geconstateerd. De vraag is op welke (rechts)grond de accountant vindt dat er naast de suppletieaangifte er voor de klant nog een (aanvullende) actieve informatieplicht van de Belastingdienst is. Ook is niet duidelijk of de retail-onderneming met de Belastingdienst een convenant voor horizontaal toezicht heeft afgesloten of niet. Wij adviseren dit voorbeeld door een fiscaal jurist te laten beoordelen.

Bij voorbeeld 2 lijkt het ons goed om dit voorbeeld aan te vullen met wat er anders is als de fraude wél van materiële invloed is op de jaarrekening van ABC.

8. Is het stroomschema in Bijlage 1 duidelijk? Heeft u suggesties voor verbetering?

Algemene reactie: Onduidelijk

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Wij vinden het goed dat er een stappenplan is opgenomen, maar onduidelijk is hoe dit stappenplan zich verhoudt tot het stappenplan de NBA publicatie "fraudeprotocol" uit 2018, die 21 stappen bevat over wat accountants ten aanzien van fraude moeten doen. Ook bevatten eerdere NBA publicaties vier stappenplannen wat te doen bij situaties van NV NOCLAR bij verschillende soorten opdrachten.

In de tekst boven het stappenplan is aangegeven dat niet in alle situaties alle stappen doorlopen hoeven te worden, ons advies is om dit dan ook te verwerken in het stappenplan. Onduidelijk is wanneer de accountant dan welke stappen mag overslaan.

Daarnaast is ons advies om bij de stappen verwijzingen te maken naar de paragrafen van de handreiking waarbij er meer toelichting gegeven wordt over de betreffende stap. Tot slot adviseren wij het stappenplan niet achteraan als bijlage op te nemen, maar juist bij de introductie als 'leeswijzer', vergelijkbaar met het overzicht in het 'trechterdiagram' in HR 1153 'frauderisicoanalyse'.

9. Zijn er specifieke onderwerpen waarop u verdere verduidelijking of verdieping wenst?

Algemene reactie: Ja

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

In paragraf 2.7 staat opgenomen dat een alternatief is dat de advocaat de accountant *tijdelijk* inzage verleend in het geprivilegieerde materiaal op voorwaarde dat de accountant dat niet kopieert en deelt met derden. Wij bevelen sterk aan dit alternatief voor inzage juridisch te laten toetsen. Onduidelijk blijft ook hoe de accountant met de aldus verkregen kennis uit geprivilegieerde informatie dient om te gaan in de dossier-documentatie en evaluatie.

10. Heeft u nog andere adviezen en/of opmerkingen met betrekking tot de NBA-handreiking 1154?

Algemene reactie: Nee

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):